

Naj bodo evropske volitve pravične za vse!

Od 6. do 9. junija letos bodo povsod po Evropski uniji potekale evropske volitve, na katerih bomo tudi v Sloveniji izbirali svoje predstavnice in predstavnike za poslanke in poslance v evropskem parlamentu. Teh bo v novem sklicu 720, 15 več kot na prejšnjih volitvah, medtem ko jih bomo iz Slovenije tja poslali devet. Kampanja se bo začela mesec dni pred samimi volitvami. Politične stranke že hitijo z oblikovanjem kandidatnih list, nastala pa je tudi zagovorniška skupina za pravične evropske volitve za ženske, ki jo tokrat podrobneje predstavljamo.

Ena njenih najvidnejših predstavnic je tudi aktivistka, feministka, samostojna strokovnjakinja za področje spola, sociologinja, nekdanja političarka, predsednica organizacije Ženski lobi Slovenije in letošnja dobitnica sindikalnega priznanja roža mogota **Sonja Lokar**. O tem, zakaj je taka skupina pravzaprav potrebna, nam je nekaj povedala že v pogovoru o prejemu priznanja roža mogota v eni prejšnjih številčk Delavske enotnosti. »Na evropskih volitvah se zaradi šibkega pravila o razvrščanju na liste – v prvi polovici liste mora namreč biti uvrščena samo ena oseba iz manj zastopanege spola, kar so običajno ženske – prvo kandidatko lahko uvrsti šele na četrto mesto. Ob tem in ob prostovoljni uporabi preferenčnega glasu se lahko vse skupaj tudi obrne proti ženskam. Lahko se zgodi, če stranke namerano kandidirajo šibke, v javnosti slabo prepoznavne kandidatke, da se tudi preferenčni glas premakne k moškimi in da kljub kvotam nobena ženska ni izvoljena. Drugo pomembno vprašanje pri volitvah pa je, ali ženske dobijo enake možnosti za javno predstavitev svojih stališč ali ne. Večinoma mediji za mnenje v politiki sprašujejo moške, četudi je na primer v trenutnem sklicu državnega zbora in v vladi razmeroma veliko žensk,« je pou-

darila takrat. Tako so skupaj s somišljenicami in somišljeniki ugotovili, da je nekaj treba storiti. »Ugotovile smo, da so na prejšnjih volitvah tri stranke od petih, ki so prišle v evropski parlament, imele na vrhu liste žensko, te pa so bile na koncu izvoljene tudi s preferenčnimi glasovi. Torej so ljudje visoko uvrščene kandidatke resnično podprli. A zdaj se bo, ko bodo delali volilne liste, lahko zgodilo, da bodo rekli, no, ženske ste že bile na vrsti, tokrat bomo pa moški. Morda bodo tako dali ženske na tretje ali celo na četrto mesto na volilni listi, medtem ko bo v volilni kampanji pozornost usmerjena na nosilca liste, ki pa bo torej moški. In govor bo o temah, ki jih bodo v volilno kampanjo lansirali moški, česar pa si me ne želimo.« Tako je torej nastala zagovorniška skupina za pravične volitve za ženske, ki jo sestavljajo različne aktivistke, strokovnjakinje, tudi sindikaliste. Povprašali smo jih o njihovih namenih, ciljih, pričakovanjih, načrtovanih aktivnostih – in še čem –, nazaj pa dobili, kot se za tako aktivistično skupino tudi spodobi, kolektivne odgovore.

Zakaj in kako je nastala vaša zagovorniška skupina za pravične evropske volitve za ženske in kdo jo sestavlja?

Liana Kalčina, profesorica pedagogike, upokojenka: V letu volitev v evropski parlament se zavedamo, da ženske še vedno dejansko nimamo zagotovljene

enake pasivne volilne pravice (pravice biti izvoljena). Zakaj je tako in kaj lahko storimo ob sodelovanju političnih strank, medijev in vseh nas, volivk in volivcev, smo se vprašale. Sklenile smo, da moramo narediti kaj več, in se zato povezali v skupino posameznic in posameznikov ter si nadeli ime **zagovorniška skupina za pravične evropske volitve**. V njej sodelujemo osebno, čeprav nas večina pripada kateri od močnih nevladnih organizacij, kot so Ženski lobi Slovenije, Ona ve, Mirovni inštitut, Društvo za nenasilno komunikacijo, ali evropskim in slovenskim sindikatom. Med nami so tudi uveljavljene univerzitetne učiteljice in mednarodno uveljavljene strokovnjakinje ter strokovnjaki na področju enakosti spolov in udeležbe žensk na volitvah. V vsebinskem smislu se glede zahtev do politike vseh barv opiramo na Manifest Evropskega ženskega lobija, ki odlično povzema, kaj bi morale postati prioritete in katere rešitve je treba sprejeti na evropski ravni in na ravni držav članic, da bi odpravili vztrajajoče ne-

Foto Markus Spiske/Unsplash

enakosti na podlagi spola. Doseči želimo, da se v kampanjo in razprave za evropske volitve medijsko enakovredno vključujejo kandidatke in kandidati ter da se posveti pozornost tudi izbiri vsebin o ženskih pravicah na vseh področjih uveljavljanja enakosti spolov. Pričakujemo in zahtevamo, da v volilni kampanji vsi opustimo uporabo spolnih stereotipov in preprečimo oblike seksističnega govora kot oblike nasilja nad ženskami. Na kratko rečeno: vplivati želimo na zavest ljudi o pomenu enakopravne udeležbe žensk v politiki in na odpravo neenakosti spolov na evropski in domači ravni ter pričakujemo, da bodo izvoljene tiste poslanke in poslanci, ki bodo delovali za njihovo uveljavljanje na evropski in globalni ravni. Soustanoviteljice in soustanovitelj skupine, ki je nastala 15. januarja letos, smo: **Sonja Lokar, dr. Milica Antič Gaber, dr. Živa Humer, Tea Jarc, dr. Jana Javornik, Tonja Jerele, mag. Liana Kalčina, mag. Marta Kos, Mateja Malnar Štembal, Violeta Neubauer, dr. Alenka Verbole, Dušan Vučko, Katja Zabukovec Kerin in Mojca Žerak.**

Katerim temam in zakaj pa se želite najbolj posvetiti med samo volilno kampanjo?

Milica Antič Gaber, sociologinja in univerzitetna profesorica: Čeprav so se naše aktivnosti začele precej pred samo volilno kampanjo, se bodo med

njo samo še intenzivirale. Natančno in pozorno bomo namreč spremljale_i, kako se politične stranke in liste držijo obljub, ki so jih dale pred kampanjo. Ali so na listah uporabile načelo zadrge, ali so izrecno opredelile svoje stališče do evropske politike enakosti spolov, ali bodo v volilni kampanji svojim kandidatkam omogočile enake možnosti za pridobivanje glasov volivk in volivcev tako, da jim bodo zagotovile enako vidnost kot kandidatom v medijskem delu kampanje in na javnih volilnih dogodkih; ali so uveljavile ničelno toleranco do seksizma in seksističnega sovražnega govora, ki dodatno ovirata kandidatke v kampanji, v lastni stranki in v javnosti, in na vsak njun pojav ostro reagirale. Spremljale_i bomo tudi, kako so se na vse to odzvali mediji. Kakšen odnos so oblikovali do kandidat in njihovega vključevanja v diskusije na različne pomembne teme evropske politike. Kakšen pomen in

mesto so v različnih tematskih prispevkih in pogovorih dali tematikam enakosti spolov in kako so v diskusije o evropskih volitvah vključevali ne samo kandidatke, ampak tudi strokovnjakinje in komentatorke z različnih področij javnega življenja. Najbolj pomembno pri tem je vplivati na vzpostavitev visoke ravni kulture javnega dialoga v slovenskem političnem prostoru, kjer bo diskusija tekla *ad rem* in ne *ad hominem*, kjer ne bo prostora za različne seksizme in mizoginijo, ki je vse preveč prisotna tudi v politiki.

Kakšne aktivnosti v zvezi z omenjenimi načrtujete, kaj ste že izvedle in kakšen je do zdaj odziv širše javnosti?

Mateja Štembal Malnar, strokovnjakinja za komuniciranje in organizacijo dogodkov: Po 8. marcu, ko smo na osrednjem dogodku in v sodelovanju s Pisarno

Evropskega parlamenta v Sloveniji predstavile zagovorniško skupino, načrtujemo še vrsto drugih aktivnosti. Z njimi želimo spodbuditi razpravo o enakosti spolov v političnem procesu in tudi širše. Ta je ključna za vzpostavitev bolj vključujoče in enakopravne družbe za vse državljane Evrope. V prihodnjih tednih načrtujemo seminar za kandidatke in kandidate vseh strankarskih in drugih list o evropski in slovenski politiki enakosti spolov, seminar za novinarje v sodelovanju z Društvom novinarjev Slovenije in vrsto javnih razprav (s Klubom parlamentark v državnem zboru, o sestavi list z vidika spola in volilnih obljubah list itd.). Načrtujemo tudi poziv, naj bodo volivci pozorni na stališča kandidat in kandidatov o vprašanih enakosti spolov

» **Enakost spolov v političnem procesu in širše je ključna za vzpostavitev bolj vključujoče in enakopravne družbe za vse.**

in naj oddajo preferenčni glas za tisto kandidatko ali kandidata z liste, ki je dokazala ali dokazal, da se je pripravljena ali pripravljen in sposobna ali sposoben zavzeti za enakost spolov doma in na evropski ravni.

Kako pa v luči prizadevanj za pravične evropske volitve za ženske gledate na do zdaj znane kandidacijske liste največjih slovenskih političnih strank?

Sonja Lokar, aktivistka, samostojna strokovnjakinja za področje spola: Pet strank, tri koalicijske in dve izvenparlamentarni, je podpisalo memorandum

naše zagovorniške skupine ter se zavezalo, da bo na svojih listah uporabilo zadrge - izmenično umeščanje kandidat in kandidatov. Nova Slovenija (NSi), ki sicer ni želela podpisati tega memoranduma, ker se ne strinja z vsem, kar je v njem predlagano, pa je javno povedala, da bo tudi uporabila zadrge. Verjamemo, da bodo stranke držale besedo. Javnost bomo obvestile, kaj so zares naredile, ko bodo vse liste za evropske volitve uradno potrjene.

Kako zelo pa vas skrbi napovedan vzpon evropske (skrajne) desnice na junijskih evropskih volitvah? Kako bi lahko vplival na (ne)enakost spolov v Evropi?

Sonja Lokar: Skrb je na mestu. Skrajna desnica ne ogroža samo pridobljenih pravic žensk na področju svobodnega odločanja o rojevanju in pravic spolnih manjšin. To je le tisto, kar je najbolj vidno, saj brez ovinkarjenja pritiska na ženske, da naj rojevajo številne otroke in tako rešujejo demografsko krizo ter preživetje »svojega edinega pravega naroda«. V resnici še večja nevarnost preti skromnim, a vendarle že osvojenim pravicam žensk v sferi plačanega in socialno zavarovanega dela, v sferi razbremenjevanja od neplačanega dela, kjer gre za vsem otrokom dostopne vrtce in oskrbo otrok po času, ko se pouk konča, pa za javno organizirano skrb za bolne in obnemogle družinske člane in za vprašanja, kako izpeljati za vse pravičen prehod na vzdržno gospodarstvo ter kako zavarovati naše sedanje življenje na tem planetu. Radikalna desnica ponuja ženskam vlogo dopolnilne hranilke družine, umestitev vzgoje in nege otrok ter dolgotrajne oskrbe v družino na račun ekonomske neodvisnosti in hude revščine žensk v starosti. Radikalna desnica zanika, da je svet pred podnebnim zlomom. Verjame, da je vojno treba poraziti z vojno, ne pa ustaviti z diplomacijo in odpravljanjem temeljnih vzrokov za vojne - nevzdržne socialne neenakosti v lastni državi, v EU in

globalno. Volivke so najbolj zainteresirane in edina dovolj velika družbena skupina v vsaki od evropskih držav, da lahko njihova visoka udeležba na evropskih volitvah in njihov NE radikalno desnim antiženskim politikam prepreči zmago skrajne desnice v EU. Vse je tokrat odvisno od kandidat in kandidatov zmernih politik - ali bodo to razumeli ter znali zares in neposredno nagovoriti interese velike večine žensk in jih prepričati, naj pridejo volit.

Za volitve v evropski parlament v Sloveniji je značilna nizka udeležba; marsikdo meni, da je njegov oziroma njen glas zastoj, da se vse odločitve tako ali tako sprejmejo v oddaljenem Bruslju in podobno. Toda zakaj se je po vaše treba udeležiti evropskih volitev?

Alenka Verbole, diplomatka, mediatorica, raziskovalka, novinarka, trenerka in motivatorica: Evropskih volitev se je važno udeležiti iz več razlogov. Izid teh volitev

je namreč izjemno pomemben, saj vpliva na vse aspekte našega življenja in prihodnosti Evrope ter sveta. Spopadamo se z globalnimi izzivi, s katerimi se nobena država ne more uspešno spopasti sama, kot so ogrožanje varnosti, kriza demokracije, dnevne kršitve človekovih pravic, vključno s pravicami žensk, nesposobnostjo politikov, da bi zastavili oborožene spopade, preden eskalirajo v vojno, ogrožajoče podnebne spremembe, izzivi v kmetijstvu in pri pridelavi hrane ter preprečevanje lakote, migracij in podobno. Evropski parlament predstavlja državljanke in državljane držav članic EU. Evropski poslanci in poslanke sprejemajo zakone, ki krojijo naš vsakdanjik, ko gre za varnost, migracije, enakost spolov, socialne politike, pravice potrošnikov, okolje, gospodarstvo, pravno državo, kakovost hrane ipd. Med drugim ima parlament pravico do soglasja pri vseh pomembnih mednarodnih sporazumih, ki zadevajo področja, za katere je potrebno soodločanje, in pri pristopnih pogodbah, sklenjenih z novimi državami članicami. Ima pomembno vlogo pri proračunskem postopku, odloča o tem, koliko denarja bo šlo za izobraževanje, nakup orožja, za razvoj gospodarstva in podobno. Jaz volim, ker je to moja pravica, za katero so se ženske borile od 18. stoletja naprej. Če ne volimo, o nas odločajo drugi. Neglasovanje pomaga pri oslavitvi nacionalnega vpliva države v evropskem parlamentu. Lahko pa

tudi neposredno podpre skrajne politike in s tem nazadovanje demokracije in človekovih pravic. Zmanjšuje tudi možnosti za miroljubno reševanje sporov. S svojimi glasovi lahko prispevamo k izvolitvi poslank in poslancev, ki se bodo bolj povezovali z državljani in državljankami ter bolj upoštevali njihova mnenja, ki bodo bolj učinkoviti pri posredovanju informacij o tem, kaj se dogaja v Bruslju, ki

» Izid evropskih volitev vpliva na različne vidike našega življenja in na prihodnost Evrope ter sveta.

se bodo zavzemali za mir, blaginjo v Evropi in širše ter za povezovanje med narodi. Ob tem naj še posebej poudarim in izpostavim, da ima parlament pomembno vlogo tudi pri podpiranju politike enakih možnosti, zlasti prek odbora za pravice žensk in enakost spolov, saj namreč sprejema in nadzoruje izvajanja tovrstnih politik. Aprila 2021 je evropski parlament sprejel načrt za izvajanje novega akcijskega načrta za enakost spolov. Zato od poslancev in poslank pričakujem, da se bodo zavzemali za udejanjanje že sprejetih zakonov, kot tudi, da bodo predlagali potrebne izboljšave.

Kaj pa se mora zgoditi ob volitvah, da boste lahko rekli, da je bilo vaše delo uspešno oziroma da vam je uspelo nekaj premakniti?

Živa Humer, sociologinja in raziskovalka:

To bo mogoče reči v primerih, če bodo kandidatke in kandidati v volilni kampanji enako vidni in slišani; če v kampanji ne bo prostora za laži, nespoštovanje, seksizem in celo nasilje; če bo kampanja vsebinsko res odprla prava vprašanja - zakaj prihaja do vrzeli med plačili ženskam in moškim, zakaj do pokojninske vrzeli med spoloma in kako to odpraviti; zakaj do revščine starejših žensk ... - in iskala rešitve, ki zadevajo tako ženske kot moške in vplivajo na življenja vseh v Evropski uniji ter v posameznih članicah; če bodo spregovorili o reproduktivnih pravicah in o reproduktivnem zdravju, o tem, zakaj je pomembna spolna vzgoja v šolah, zakaj je pomemben dostop do kontraceptivov in abortusa ...; torej, če bodo kandidatke in kandidati analizirali systemske težave in iskali potrebne celovite rešitve, ki bi izboljšale vsakdanje življenje žensk in moških v EU: če jih bodo za predlagane, v enakost ljudi usmerjene rešitve s svojimi preferenčnimi glasovi nagradile tudi volivke in volivci in če bo udeležba na teh volitvah preseгла neslavnih 29 odstotkov s prejšnjih evropskih volitev ter se bo delež mladih volivk in volivcev dvignil nad še bolj poraznih 11 odstotkov.

Zbral Gregor Inkret

MediGo® PRODAJA, IZPOSOJA, SVETOVANJE, SERVIS, DOSTAVA
MEDICINSKI IN ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI 05 330 46 15 in 05 366 33 06
Srbimo za zdravje, pomagamo v bolezni

Obiščite nas v maloprodajalni v Novi Gorici in Ajdovščini ter na spletu www.medigo.si